

LEOBEN

4/2015

DNES o zábave, ale aj o strachu...

Ničivé plamene zastavili pri prvých domoch

Hovorí sa, že voči vode a ohňu je človek bezbranný. Presvedčali sa o tom v minulosti aj naši predkovia, keď veľké požiare zakúšalo nielen staré Mestečko, ale azda aj každá obec v regióne. Veď napokon kvôli obave pred Turkami tiahnucimi na Viedeň do tla vyhoreli aj Mestečko, starý Beregszeg a Verešvár. Hoci – v tomto prípade išlo o riadené vypálenie obcí a občania istotne mali čas vystahovať sa zo svojich príbytkov. Neočakávané požiare však neraz pohltili aj ľudské životy, statok či celý majetok...

Veľkým požiarom sa nám darí v ostatných desaťročiach predchádzať aj vďaka preventívnej činnosti dobrovoľných hasičov. Na tohtoročnú mimoriadne suchú jar a mimoriadne horúce a suché leto plné rekordov však bola asi aj prevencia prikrátka. V nedeľu 19. júla popoludní obyvateľov vystrašil veľký požiar neďaleko železničnej stanice. Hustý stúpajúci dym, ktorý vychádzal spoza domov na Kopaniciach, nevestil nič dobré a vylakaní či zvedaví Leopoldovčania povybehovali z domov a išli sa pozrieť k miestu, odkiaľ stúpал dym. Požiar sa šírila za železničnou traťou od liehovaru smerom k Červeníku. Plamene prevyšovali protihlukovú bariéru pri trati a šířili sa za hlasného praskania suchého obilia bližšie k Červeníku. „Požiar obilia na koreni bol ohlásený krátko po 15.00 h. Na mieste udalosti zasahovalo 15 hasičov z Piešťan, Hlohovca, Trnavy a Galanty a nasadených bolo 8 kusov hasičskej techniky. Na likvidačných prácach sa podieľali tiež členovia DHZO Dvorníky, Veľké Kostolany, Leopoldov a jednotka ZHÚ Petrolservis SK,“ uviedol v tlačovej správe samostatný odborný inšpektor Tomáš Bílik z Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Trnave. Možno aj vďaka železničnej trati a tejto bariére sa nepresunul aj na leopoldovskú stranu, čo dávalo nádej, že sa požiar nerozšíri na polia za železničnou traťou či nebudaj k Piešťanskej ceste. Priamo v Červeníku však bola situácia dramatickejšia. „Rozloha požiaru bola približne 300x700 metrov a rýchlo sa šířila smerom k rodinným domom a k železničnej trati, na ktorej sa nachádzali vagónové cisterny. Súbežne s likvidáciou požiaru vykonávali hasiči ochladzovanie príľahlých budov (rodinných domov), aby sa predišlo šíreniu požiaru,“ približuje situáciu T. Bílik. Okrem toho rýchlo oborali domy so záhradami a na niektorých miestach aj pole, aby sa narušila línia požiaru. Situáciu komplikovala aj skutočnosť, že hasiči nemohli vodu čerpať priamo z hydranta na konci ulice, vedúcej k horiacemu poľu, ale chodili ju dopĺňať najmä do Leopoldova. Príslušníci polície sa starali, aby na pole nevchádzali obyvatelia a zvuk hasičských sirén sprevádzal aj plač vystrašených žien. Ľudí znepokojilo aj niekoľko hlasných výbuchov šíriacich sa zo zadymeného koľajiska a poľa. Najskôr sa predpokladalo, že vplyvom horúčavy šíriacej sa z požiaroviska explodovali nákladné cisterny na trati, neskôr sa ukázalo, že takto reagovali na požiar elektrické rozvody s vysokým napätím. Napokon sa premyslenými zásahmi podarilo hasičom požiar zlikvidovať krátko po 18. hodine. „Predbežná škoda na majetku bola stanovená na 10.000,- €. Príčina vzniku požiaru je v štádiu zisťovania,“ dodáva T. Bílik.

J. Hladký, foto juh.

Mamičky a deti by ocenili lepšie miesto na hry

Park na Námestí sv. Ignáca z Loyoly poskytuje Mestečanom v centrálnej zóne miesto na od-
dych. Neraz tu stretávame nielen tínedžerov na bicykloch, ktorí sa „občerstvujú“ vo fontá-
ne, ale aj mamičky s deťmi. Kočíkujúce i s chodiacimi drobcami. Detský kútik s jednou pre-
liezkou a dvoma hojdačkami nemôže však byť náhradou za plnohodnotné detské ihrisko.

Spýtali sme sa na názor tie, ktoré tu vidáme pravidelne.

Nikola (23): „Chodievam sem so štvorročným Samkom, to je kamarátov braček. Jeho súro-
denci sa učia, tak my sa sem vtedy ideme hrať. Voľakedy tu nebola ani táto možnosť, sme
radi, ale nie je to najvhodnejšie prostredie. Z jednej i druhej strany chodia autá, treba ne-
ustále na deti dozerať. V strede je fontána, keď bol menší, stále som musela dávať pozor, či

tam nečlupne. Mám strach aj zo psov, neraz sa tu voľne potulujú.“ Pripája sa aj Ľubica (26): „Toto je pre nás najvhodnejšie miesto. Detský kútik s preliezkami pri stanici je pre nás ďaleko, to by bolo na celodenný výlet... Voľakedy sa da-
lo chodiť do škôlky, ale už ani to sa nedá, lebo to niektorí rodičia vraj zneužívali.“ Zuzka (32): „Zišlo by sa detské ihrisko. Niektoré mamy tu deťom dovoľia, čo to dá, pri niektorých ma až mrazí, čo dovoľia deťom. Nedávno som jednu mamičku oslovila, prečo jej dcérka rozhadzuje papieriky po chodníku a takmer mi vynadala. Takisto sa čudujem, ako môžu vložiť dieťa do fontány, veď sa môže hocikedy pošmyknúť a na tryske si rozbiť hlavu. Navyše, fontána sa určite nečistí ako bazén...“

Pôvodne projekt rekonštrukcie námestia nerátal s tým, že by v parku malo byť osadené detské ih-
risko. „Keď mamičky začali areál prirodzene vy-
užívať na prechádzky a hry s deťmi, začala ko-
misia kultúry uvažovať, ako im pomôcť, aby do
parku naďalej chodili. Projekt totiž pôvodne nerátal s detským ihriskom alebo inými atrak-
ciami. S Kristínou Bajtalovou sme hľadali čo najpriateľnejšiu formu, ako pomôcť mamič-
kám. Začali sme výberom drobnej detskej architektúry, ktorú navrhla pani Bajtalová, pokračo-
vali nenáročnými detskými atrakciami, ktoré sú tam podnes. Cieľom bolo ponechať park
parkom a zároveň vytvoriť detský kútik. Boli aj návrhy premiestniť po oprave veľký detský
areál z farskej záhrady do parku. To už by však úplne zmenilo ráz parku a hrozilo, že kon-
štrukciu časom zničia niektorí mladí spoluobčania. Umiestnili sme ju preto k bytovkám,
kde je najviac detí do šesť rokov, pre ktoré je určená, a tam na ňu môžu dozrieť aj dospelí.
Zastupiteľstvo sa dnes zaoberá možnosťou vytvoriť nové detské ihrisko,“ hovorí vtedajší
predseda kultúrno-sociálnej komisie Juraj Hladký.

Požiadavka mamičiek a mladých rodín sa jasne zopakovala aj v ankete, ktorú mesto vyhlá-
silo pred dvomi rokmi v súvislosti s prípravou komunitného plánu mesta. „Občania pri otáz-
ke využitia priestoru tzv. nového parku na Hlohovskej ulici sa vyjadrili, že by privítali, aby

práve tam vzniklo nové detské ihrisko. Otázkou sme sa zaoberali už aj v novom zastupiteľstve s tým, že by sme pristúpili k preriešeniu tohto areálu tak, aby sme ho mohli ponúknuť na stretávanie sa ľudí – teda aj v podobe detského ihriska, možno na niektoré menšie umelecké podujatia či ako oddychovú zónu. Požiadala som o možnosť spolupráce Katedru architektúry STU, aby sme jasne vedeli pomenovať možnosti tohto priestoru a pretaviť ich do konkrétnej štúdie, ktorú by sme mohli zmysluplne realizovať. Cieľ je jasný – oživiť a spríjemniť tento priestor, ponúknuť ho aj deťom a rodinám,“ povedala o prvých konkrétnych krokoch primátorka mesta Terézia Kavuliaková.

Pripravila Iveta Pospíšilová.

Včely ohrozovali návštevníkov parku

Pred rokom si včely vyhliadli dutinu lipy na námestí, kde si založili nové včelstvo. Tak sa to potvrdilo tento rok, keďže včely v dutinách prezimovali a v tomto roku začali ohrožovať návštevníkov parku, komusi sa aj ušlo žihadlo. „Situáciu sme riešili s pomocou našich dobrovoľných hasičov už minulý rok, uzavreli sme vstup do dutiny stromu, postupne sa ukázalo, že včely rozšírili aj iné otvory. Nakrátko situáciu vyriešil záhradník, ktorý sa stará o dreviny v parku. Okolie stromu sme ohraničili bezpečnostnou páskou a problém sa podarilo hádam definitívne vyriešiť dvoma zásahmi až firme zameriavajúcej sa na podobné situácie,“ vysvetľuje Ing. S. Grossová z mestského úradu. Strom zostal zapečatený a včely by si doň už cestu nemali nájsť. Ukázalo sa, že strom, hoci je mladý, je čiastočne bŕtlavý, preto asi bude treba posúdiť aj jeho zdravotný stav.

(jh)

Na konferencii žiaci predstavili seba aj mesto

Svoju štvorročnú tradíciu potvrdila Žiacka konferencia aj tento rok. Jej vyhodnocovanie sa začalo 18. júna o 10.00 h, keď zasadla porota, ktorú tvorili pani primátorka T. Kavuliaková, pani riaditeľka O. Galčíková, pani zástupkyňa A. Benková a R. Miklošová, pani učiteľka A. Dzurechová, pani Z. Pelzlová, pán L. Piovarčí, ktorý zastupoval služobne vzdialenú pani primátorku, a ja. Všetci sme mali česť zúčastniť sa na posudzovaní najlepších žiackych projektov 21 súťažiacich.

Tento rok mali najväčšie zastúpenie videá. Zrealizované boli na rôzne témy, napríklad lyžiarsky kurz, varenie, experimenty, projektové dni... Vedeli ste napríklad o tom, že v Leopoldove máme skautov? Hovoria si Zlatí draci a sú tu od roku 2000. Belasým fandí Miro Špacír, ktorý si so sebou priniesol aj podpísaný dres od hokejistov. Máme tu aj šikovných chalanov z MSTK Leopoldov, ktorí sa prebojovali cez Hlohovec, Trnavu až do Košíc a obsa-

dili II. miesto v celoslovenskom kole. V čom? To sú predsa naši stolní tenisti. Tiež nás zaujali videá o Leopoldove, ktoré nám ukázali iný pohľad na mesto. Ten nám priniesla Silvia Kupcová s jej prezentáciou o čiernych skládkach, ktorú doplnila vlastnými fotografiami z okolia Leopoldova. Ďalej sme tu mali možnosť ochutnať tortily, ktoré pripravili šiestačky. Mali prezentáciu o Mexiku a na jej začiatku sa predstavili po španielsky. Siedmáci nám zase pripomenuli, aké je dôležité naše srdce. Jakub Kriška prišiel s víťaznými pohármi a predviedol aj super rybársku stoličku, keďže rybárstvo je jeho vášeň. O svojej záľube nám povedal mnoho zaujímavostí aj Michal Skákala. Vlastní okolo 1000 minerálov 80 druhov. Dal nám aj dobré tipy, ako obchodovať s minerálmi. Deviataci zasa poukázali na vážnu tému fajčenia a pitia alkoholu, dostali sme prednášku aj o drogách. Ďalší nám ukázali výsledok ich projektového dňa s názvom Ako byť úspešným. Museli si vytvoriť svoje fiktívne firmy. K tomu si vytvorili aj vlastné webstránky a vizitky. Predviedli, že fantázii sa medze nekladú. Po tomto všetkom sa porota pobrala vyhodnotiť víťazov.

Poviem vám, bolo to ťažké. Nakoniec sme vyhlásili tých najlepších z najlepších. Súťažilo sa o cenu pani primátorky a pani riaditeľky školy. Cenu primátorky si domov odniesli Silvia Kupcová s problémom čiernych skládok, Jana Petrusová s vlastným filmom o Leopoldove, Michal Skákala so svojou zbierkou minerálov, vášnivý rybár Jakub Kriška a Slávka Hrašková s videom o projektovom Dni vody.

Cenu riaditeľky školy získali Ľubica Danielová, ktorá so Slávkou spracovali projektový Deň vody, a deviataci Martin Pallay, Kristián Vida a Juraj Galamboš so svojou firmou Izostav.

Naši žiaci opäť ukázali, akí sú šikovní, no bez dobrej prípravy by to nešlo. Veľká vďaka patrí všetkým pani učiteľkám, hlavne pani učiteľke Dzurechovej, ktorá bola zároveň aj organizátorkou konferencie a nezastavila sa od rána. Ďalej poďakovanie patrí pani riaditeľke za to, že nám dala túto možnosť a povolenie na zorganizovanie konferencie a ďalej za to, že zaobstarala ceny ako aj pani primátorka Kavuliaková, ktorej patrí tiež poďakovanie.

Ďakujeme aj členom poroty, že si našli čas a nechali si takto spríjemniť dopoludnie. A nakoniec jedno veľké ďakujem patrí súťažiacim, že odložili stres a predviedli sa nám v plnej kráse.

Klaudia Svobodová

VČERA, DNES A ZAJTRA (8)

Hody...

V mladosti bol pre mňa tento pojem tak ako pre mnohých synonymom dobrého a bohatého jedla, vyhadzovania si z kopytka zvyčajne po období strádaní alebo po dobre odvedenej práci – jednoducho, hojná oslava. Aj keď sme žili v skromných podmienkach, mal som pocit, že u nás sú hody každý deň a preto hlohovské hody ako také pre mňa nemali nijaký mimoriadny význam. V minulom režime bola existencia hodov neprijateľná a považovaná za prežitok. Až neskôr som pochopil prečo. Tento významný miestny sviatok sa okrem osláv bohatej úrody a záver lopotnej práce na poli neodmysliteľne viaže s výročím posviacky kostola alebo so sviatkom patróna, ktorému bol kostol zasvätený a termín jeho vyhlásenia bol výlučne v ingerencii miestnej fary.

Leopoldov sa vždy mierne vymykal ateistickému tlaku režimu, a preto si Leopoldovčania nedali túto oslavu zobrat ani v čase náboženskej neslobody a v širokom okolí tu bola táto

tradícia veľmi známa, silne zakorenená a aj praktizovaná. Keď som sem v osemdesiatych rokoch minulého storočia začal patriť, stali sa leopoldovské hody aj súčasťou môjho života a priznám sa, že som si názor na ne trošičku poopravil. A aj keď ich možno stále chápem ako príležitosť na bohatú a veľkú hostinu, majú aj iný rozmer. Pre mnohých duchovný, pretože obrady v kostole majú slávnostnejší charakter, s možnosťou získania takzvaných plnomocných odpustkov. Rozmer rodinný je z môjho pohľadu najsilnejší, pretože sa v tieto dni schádzajú rodinní príslušníci, ktorí sa často stretávajú zväčša iba na svadbách alebo pohreboch. Počas hodov je vtedy v meste veľa rodákov, ktorí nepohrdnú prechádzkou

alebo účasťou na kultúrno-spoločenských akciách. A niekdajšie podujatia dnes dopĺňa snaha ponúknuť aj niečo viac. Napriek tomu sotva možno pohrdať kolotočmi, stánkami so všakovakým tovarom, cukrovou vatou či strelnicou a rôznymi produkiami okolitých kapiel – toto všetko patrí neodmysliteľne ku koloritu tohto podujatia. Niečo navyše aj pre náročnejších konzumentov predstavujú už tradičné sprievodné výstavy gladiol, obrazov alebo fotografií či vystúpenia folklórnych skupín. O čerstvú krásu gladiol sa postaral tento rok Daniel Jurík spolu s ďalšími pestovateľmi, do sveta maľby zasa pozval Ivan Szabó, ktorý v škole prezentoval aj obrazy z Leopoldova. Tohtoročné hodové aktivity sa začínali už v piatok futbalovým zápasom Starí páni Leopoldov verzus Starí páni Červeník a do hodovej soboty nás prebudil hodový turnaj v tenise.

Tento rok chceli organizátori prekvapiť a overiť si záujem obyvateľov aj o menej tradičné podujatia. Prvým bolo bábkové divadlo Harry Teáter z Banskej Bystrice, ktoré

uviedlo pouličné bábkové predstavenie pre deti Zlatovláska. Aj organizátori pred predstavením zapochybovali, či to bola dobrá voľba, pretože pre zaneprázdnenosť aktéra sa predstavenie muselo začať už okolo trinástej hodiny a to sa zdalo v slnečnom horúcom poludní pre deti priskoro. Leopoldovské deti a ich rodičia však svojou účasťou príjemne prekvapili. Nakoniec ich prišlo okolo stovky a vďaka interaktivite spoluvytvorili s jediným hercom skvelú atmosféru. Treba povedať, že predstavenie jedného herca je veľmi náročná robota a dvojnásobne pre detského diváka. U nás sa to podarilo mierou vrchovitou a stredná generácia iste postrehla inšpiráciu zaručene úspešnými prvkami prejavu legendárneho Jozefa Nodžáka alias Majstra N.

Druhá rana naslepo bolo predstavenie Túlavého divadla s humornou pouličnou hrou pre dospelých Hamlet alebo nález lebky. Je príjemné konštatovať, že ani dospelí Leopodovčania účasťou (vo všetkých jej významoch) nesklamali a rovnako ako deti skvele spolupracovali. A verím, že sa na ulici aj netradičným spôsobom zabavili.

Folklórny prvok na tohtoročných hodoch reprezentovala folklórna skupina Krakovienka z Krakovian s ľudovou hudbou POLUN zo Starej Turej a predstavil sa aj ľudový umelec Luboš Straka hrou na fujare, píšťale, heligónke a gajdách, ktorými sprevádzal svoje výborné spevácke výkony. Jeho prínos nebol iba v hudobnej produkcii; je dlhoročným výrobcom fujár, píšťal, črpákov a iných ľudových umeleckých výrobkov a vo svojom minitánku v remeselnej časti miestneho korza odovzdával záujemcom skúsenosti z výroby fujár a píšťal. Poslednou inováciou tohtoročného hodovania boli niekoľkí ľudoví remeselníci a sokoliari, ktorí svojím umením ozvláštnili tradičné púťové atrakcie. Tento zámer sa vydaril, aj keď možno predpokladať, že sa nestane tradíciou. Napriek všetkému nadšeniu a oduševneniu pre vec, neposkytuje naše mesto remeselníkom, pre ktorých predstavuje remeslo hlavný zdroj obživy toľko kúpychtivého a kúpyschopného obyvateľstva, aby ich účasť na leopoldovských hodoch znamenala aj významnejší ekonomický stimul.

A čo na záver? Hádám poďakovanie. Ani nie tak organizátorom ako najmä Leopoldovčanom. Že prišli, že sa dali vtiahnuť do takmer jarmočnej atmosféry, ktorá síce nedosahovala úroveň jarmokov, aké zažíval sváko Ragan, ale hádam nimi aspoň zavoňala...

Slovom a fotograficky pripravil Vojtech Moravčík.
Ak vám tento rok hody ušli, privoňajte atmosfére vo videofilme na stránke:
<https://www.youtube.com/watch?v=BWAUfhCDqDk>

V Bohuniciach vznikne nový jadrový blok

Informovať primátorov, starostov a členov samospráv v regióne o bezpečnosti a budúcnosti elektrárne v Jaslovských Bohuniciach mal za cieľ seminár, ktorý 27. mája zorganizovala Občianska informačná komisia Bohunice priamo v susedstve jadrovej elektrárne. Predstavitelia samospráv sa na ňom okrem iného dozvedeli aj to, že sa pripravuje výstavba nového bloku. Informácie im na stretnutí v stredu 27. mája sprostredkovali predstavitelia Ministerstva hospodárstva SR, Úradu jadrového dozoru SR, Slovenských elektrární, a. s., Jadrovej a vyradovacej spoločnosti, a. s., a Jadrovej energetickej spoločnosti Slovenska, a. s.

Martin Pospíšil z Úradu jadrového dozoru informoval o novom zákone o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrové škody, ktorý vstúpil do platnosti na začiatku tohto roka. Zákon má riešiť nedostatky doterajšej právnej úpravy a určiť limity zodpovednosti, takisto určil, že spory v tejto oblasti bude riešiť výlučne jediný súd, a to Okresný súd v Nitre (odvolacím súdom bude Krajský súd v Nitre). Okrem toho sa pripravuje úplne nový tzv. atómový zákon (dnes platí atómový zákon z r. 2004) a zákon o národnom jadrovom fonde.

Pokiaľ ide o bezpečnosť, odborníci hodnotia bohunickú V2 ako špičkovú a medziročne má výrazne klesajúcu tendenciu aj počet hlásených mimoriadnych udalostí. Za nimi netreba hľadať radiačné udalosti, ale akékoľvek bežné technologické poruchy či zmeny. V roku 2013 V2 evidovala osem takýchto udalostí, minulý rok len štyri. Výkonnosť reaktorov je na úrovni 93,5 %, čo je podľa odborníkov svetová špička spomedzi 53 monitorovaných reaktorov, pričom každoročne klesá množstvo vyprodukovaného odpadu – minulý rok ho bolo 12,6 metrov kubických. Výrazne sa v ostatných rokoch skrátili aj odstávky, v budúcich rokoch však budú dlhšie, pretože reaktory sa v 8-ročných cykloch generálujú. V 10-ročných cykloch sa zasa hodnotí bezpečnosť elektrárne ako celku. Bohunické reaktory veľmi dobre odolávajú stresovým testom a predpokladá sa, že ďalšia modernizácia V2 si vyžiada asi 200 miliónov eur. Odborníci zároveň skonštatovali, že spotreba elektrickej energie na Slovensku klesá, takisto klesá aj jej cena a zároveň predpokladajú, že do roku 2017 ani neporastie.

Dlhodobou sa uskutočňuje kontinuálne priebežné vyradovanie elektrárne V1 a v súčasnosti je tento proces už v 3. a 4. etape. Vysokorádiokatívny odpad bude bezpečne uložený v hlbinnom úložisku na území Slovenska, menej rádioaktívny odpad v elektrárni Mochovce. Integrovaný sklad rádioaktívnych odpadov bude dohotovený v roku 2017, sklad vyradeného jadrového odpadu v roku 2021. Samotné ukončenie vyradovania bude pravdepodobne v roku 2033 dekontamináciou územia.

O aktuálnom stave prípravy projektu nového jadrového zdroja v lokalite Jaslovské Bohunice informoval Tomáš Vavruška z JESS. Projekt je v predprípravnej etape a už v septembri-októbri tohto roka by sa mali uskutočniť verejné prerokovania tohto projektu. Jeho podstatou v konečnej podobe je vybudovanie jedného nového bloku s kapacitou 1700 MW. S výstavbou by sa malo začať po roku 2016 a projekt by mal byť ukončený okolo roku 2030.

(jh)

Kino by nemalo patriť len spomienkam

Leto asi nie je ideálnym časom na nostalgiu, skôr by sa na to hodil usmoklený november, ale nedá mi, aby som neزالistoval v našej nedávnej histórii. Mnohé naše deti ani netušia, že máme kino a že kedysi sa pýšilo bohatou návštevnosťou. Ja som už v detskom veku bol pravidelným a častým návštevníkom tohto kultúrneho zariadenia. A nebol som sám – kino bolo hlavnou baštou kultúry v našom malom mestečku, navštevovali ho nielen domáci, ale aj diváci z celého okolia. Vtedajší vedúci kina, pán Kalvoda, dokázal dostať do distribúcie filmy, ktoré sa premietali iba vo veľkých mestách. Pamätám si, ako sme sa tlačili pred pokladňou nedelu čo nedelu, aby sme si mohli kúpiť červený lístok za jednu korunu, rýchlo sa presunúť ku dverám do kinosály, kde už bola veľká tlačienica a po odtrhnutí ústrižka mohli prebehnúť a sadnúť si do prvého radu, čo najbližšie k širokouhlému plátnu.

V nedelu sa premietali štyri predstavenia,

dve pre detských divákov a dve pre dospelých. Nemohli sme sa dočkať, kedy budeme mať vek na to, aby sme mohli ísť aj na „polšiestu“. Niekedy sa to podarilo, prešmykli sme sa spolu so staršími kamarátmi a schovaní za operadlom sme netrpelivo čakali na to, kedy sa ozve gong a zhasnú svetlá. V horných radoch totiž vždy sedel niektorý z učiteľov a dozeral na to, aby v kine neboli žiaci školy, zvlášť nie na „neprístupných“ filmoch.

Naše kino bolo v pravom slova zmysle kultúrnym stánkom – širokouhlé plátno, jediné vo vtedajšom Trnavskom okrese, bolo prekryté ťažkým bordovým zamatovým závesom, pod ktorým bolo druhé, ľahšie zelené. Pred predstavením znela z reproduktorov príjemná, veľmi decentná a vkusná hudba. Bola to naozaj oáza pokoja a harmónie, pamätám si, že Marta Kubišová aj napriek zákazu tu „spievala“ počas celého normalizačného obdobia. Otváranie opony bolo

akýmsi vstupom do sveta očakávania, čo priniesie filmové predstavenie.

Vo vestibule viseli obrazy známych aj menej známych hercov, dodnes mám v pamäti obrázok Jely Tučnej-Lukešovej. Ku koncu mesiaca sme netrpezlivo čakali na plagát s novými filmami. Aj taká maličkosť, ako bol zoznam filmov, mal vysokú estetickú úroveň a ničím sa nelíšil od tých vo veľkých mestách. A medzi nezabudnuteľnými zážitky patrila bufet kina a jeho špecialita, zarábaná limonáda – štamperlík sirupu a sóda zamiešaná špeciálnou dlhou lyžičkou a, samozrejme, veľa sladkostí, ktoré nám ponúkala pani Konaříková, neskôr pani Polčíková. Vstupenky sa dali kúpiť aj v predpredaji, boli však drahšie o desať halierov, predávala ich pani Masaryková na Štefánikovej ulici, doma „pod úkolem“, kam sme radi chodili obzeráť krásne modely lietadiel. Pani pokladníčka bola veľmi elegantná, vždy upravená a veľmi pekne oblečená dáma. Tých desať halierov mala za predaj vstupeniiek doma.

Osem predstavení do týždňa bolo dosť na malé, sotva trojtisícové mestečko, hralo sa okrem nedele aj v utorok, stredu a vo štvrtok. Keďže sobota ešte nebola voľná, tak sa v piatok nepremietalo a táto tradícia vydržala ešte dlho po zavedení voľných sobôt. A keďže distribúcia filmov sa riadila prísnou regulou – sedemdesiat percent socialistickej tvorby a zvyšok západnej, boli aj dni, keď sa premietalo len tak-tak. Vtedy sa hralo hlavne pre stálych divákov, tých bolo aj u nás niekoľko, toľko, aby to stačilo na pustenie filmu. Neprekážal im ani žáner, ani príslušnosť filmu – chodili si vychutnávať atmosféru takmer prázdneho kina. Spomínam si na pána Osvalda, Ivaniča, pani Szempetériovú, ktorí patrili už takmer k inventáru kina.

Nedávno sa mi dostal do rúk plagát pozývajúci do kina Edison v Mestečku na film Quo vadis, podľa všetkého z 8. septembra roku

Unikátny plagát z roku 1939 pozývajúci na predstavenie do vtedajšieho kina Edison, dnešného kina Osveta.

1939, to už naše kino stálo niekoľko rokov. Dal ho postaviť pán Konařík. Rozhodoval sa, či v Leopoldove alebo v Brne. Tak či tak ho v štyridsiatom piatom dekrétom prezidenta Beneša znárodnili a až v deväťdesiatych rokoch bolo vrátené jeho dcére, od ktorej ho mesto následne kúpilo. Na webových stránkach mesta som sa dozvedel, že mestské zastupiteľstvo nedávno rokovalo o pláne železníc zbúrať túto aj architektonicky zaujímavú budovu. Dôvodom má byť zvýšenie rýchlosti na trati do Nítry. Rozhodnutie primátorky a poslancov odmietnuť návrh považujem za správne – odstránenie kina by bola nepredstaviteľná škoda nielen pre tú nostalgiiu, ale stratila by sa jedna z dominant Leopoldova, ktorá k nám patrí tak ako železnica, väznica či kostol.

lpm., repro: archív autora

Blýska sa mu azda na lepšie časy

Na Leopoldovské kino Osveta sú ľudia stále citliví, ba niektorí možno aj alergickí. Akise za to môže skutočnosť, že o jeho jasnej či menej jasnej budúcnosti sa doteraz len viac-menej jalovo rozprávalo, ale chvalabohu aj za to. Veď o čom sa nerozpráva, na to sa zabúda... Aj v ostatných rokoch na túto tému na rokovaníach neraz aj plamenne upozorňovali najmä poslanci Gustáv Zenner a Miloš Jančár, súhlasne sa pridávali Róbert Gergič, Renáta Miklošová či Terka Kavuliaková a ďalší. Keď sa začalo uvažovať o rekonštrukcii, resp. stavbe nového mestského úradu, poslanci presadzovali, aby sa naraz urobili obidve súťaže návrhov – na úrad aj na kino. Napokon sa energia sústredila len na úrad a kino ešte muselo počkať. Našťastie, nie dlho. V súčasnosti sa komisie zastupiteľstva a vedenie mesta začínajú zaoberať „dopytom“, teda možnosťami využitia kina podľa potrieb mesta a jeho obyvateľov, a na základe týchto poznatkov a po stanovení podmienok vedenie mesta ešte v tomto roku vyhlási súťaž návrhov. Súťaž by ako v prípade nového mestského úradu mala priniesť viacero návrhov, z ktorých by si mesto a občania mohli vybrať tú, ktorá bude najviac vyhovovať predstavám na využitie objektu (a takisto s ohľadom na financovanie projektu). Po ukončení súťaže by sa mali začať rokovania s autorom víťazného návrhu a riešiť podrobná projektová dokumentácia. *„Kino je moja priorita a myslím, že aj priorita zastupiteľstva. Kým budeme financovať a realizovať výstavbu nového úradu, chceme pripraviť všetky podklady na to, aby sme mohli reálne pristúpiť aj k premene kina na taký objekt, ktorý umožní aspoň sčasti pokryť kultúrne, spoločenské a možno sčasti aj športové požiadavky našich občanov. Malo by ísť o multifunkčný objekt, v ktorom by mohli rozvíjať svoje aktivity aj spoločenské a záujmové organizácie. Verím, že mesto bude v takej finančnej kondícii, že sa budeme môcť pustiť v priebehu nie dlhého času aj do tohto projektu,“* povedala primátorka T. Kavuliaková.

(jh)

Divadlá i kabaret v Leopoldove si pripomínajú sedemdesiatku (3. časť)

Novoročný čas patril dlhé roky kabaretom

V našom seriáli pokračujeme spomínaním Benjamína Masaryka na čas pred sedemdesiatimi rokmi, keď vznikli a úspešne v našom meste pôsobili ochotnícke a bábkové divadlo či kabaret. Dnes sa pristavíme pri kabaretných predstaveniach, ktoré – zaiste aj preto, že ich tvorcovia pripravovali dlhé roky – sú podnes v myšliach pamätníkov. Prvý z kabaretov uviedli na nový rok 1946 a posledný v roku 1961. Napokon sa cesty tvorcov rozišli aj preto, že každý mal svoje pracovné a najmä rodinné povinnosti.

Rudolf Vrabec a Benjamín Masaryk

Najsilnejšia generácia tvorcov kabaretov odrástla a rozprchla sa po svete.

Kabarety vznikli akosi prirodzene z veľkého pretlaku nápadov a tvorivej energie mladých Mestečanov. Popri ochotníckych divadlách a bábkovom divadle vznikol teda aj kabaret. Ten bol akosi pre hlavných tvorcov – Benjamína Masaryka, Mariána Piovarčiho a Rudolfa Vrabca – splnením si aj svojich vlastných snov, keďže v divadle skôr realizovali sny autorov a divákov. „Boli zimné večery, bolo to pre mladých ľudí veľmi podnetné obdobie. Mali sme osemnásť rokov, chceli sme robiť už aj niečo sami. V lete sme sa venovali športu, ale nadvicovali sme ochotnícke, my sme hovorili tomu veľké divadlo,“ hovorí Benjamín Masaryk. Práve on písal najmä texty, Marián Piovarčí sa venoval manažovaniu predstavenia a hudobnej realizácii a Rudolf Vrabec rovnako vymýšľal a bol na javisku moderátorským partnerom Benjamína Masaryka. Práve oni tvorili povestnú leopoldovskú kabaretnú dvojicu založenú na protikladoch protagonistov vo vzhľade, výške a aj dôvtipe. Vzormi im boli vtedy dobovo populárne dvojice Stan Laurel a Oliver Hardy, ale aj Jiří Voskovec s Janom Werichom, resp. Jan Werich s Miroslavom Horníčkom. Neboli teda vážnymi a uhladenými konferenciérmi, ale skôr veselá dvojica, ktorá posúvala dej svojimi gagmi. K hlavným tvorcom sa postupne pridávali aj ďalší Mestečania, najmä známi z divadla. Režijne si kabaretné predstavenia zobral pod krídla Štefan Štepanovič.

„Spočiatku sme nemali hudbu, ale postupne sme sa aj v tomto smere zlepšovali. Hudbu mal na starosti Marián Piovarčí a bol aj šéfom tejto kapely. Volala sa rôzne, najčastejšie *Modrá sedma*, ale aj *Tico-Tico Jazz*. Kapela bola počas celého programu na javisku a sprevádzala celý program. Myslím, že prevratné bolo to, že sme v porovnaní s inými zoskupeniami tých čias relatívne skoro začali využívať náznakové scény. Tie boli známe najmä na Západe. Pokiaľ ide dialógy, tie som písal ja, ale neraz som si aj vyberal

scény z mnohých satirických zborníkov, ktoré písal vtedy populárny odborník na kabaret Ján L. Kalina,“ spomína si Benjamín Masaryk. V programe sa predstavilo viacero generácií Mestečanov, napríklad Ivan Szabó, Gejza Dančo (jeho mama bola v ochotníckom súbore režisérkou rôznych ľudových hier), Ilona Ottingerová, Estera Holásková, Paula Šurinová, Milan Juríček a mnohí ďalší. Krátke humorné scény, skeče a aj vtedy moderné kuplety, teda žartovné piesne, dominovali. Často sa v pesničkách, scénkach a kupletoch odrážala dobová realita Leopoldova – od kritiky rôznych drobných komunálnych pomerov až po odraz politiky v bežnom živote. Napríklad v jednom z kabaretov si vzali na paškál premenu malých obchodov po znárodňovaní. Mnohé skeče boli napísané na objednávku, aby zapadli do programu ako celku. Na kuplety bol odborník najmä Štefan Štepanovič. „Dodnes mám pred očami scénu, keď Rudolf Vrabec hral zázračné dieťa. Obliekol sa do spodnej bielizne, nasadil si okuliare a dali sme ho do kočíka. Ilona Ottingerová bola jeho myslená mamička a on z kočíka odpovedal na otázky. Bolo to veľmi zábavné a malo to veľký ohlas. Sám sa dodnes dívam, že sa nám to všetko tak darilo,“ hovorí Benjamín Masaryk.

Kabarety boli formálne zastrešené leopoldovským ochotníckym súborom a ich zriaďovateľmi. Tieto organizácie vznikali od konca 40. rokov (Súbor pri MO Matice slovenskej, Ochotnícky súbor Slovan a i.). Na silvestrovský večer bola aj v Leopoldove veľká konkurencia najmä hudobných progra-

mov v iných podnikoch, no na Nový rok každý sústredil pozornosť na kabaretné vystúpenie. Bolo to pre tvorcov výborný tah – a tak už o prvé z predstavení bol veľký záujem. „Výhodou bolo aj to, že sa takýto program dal ľahko nacvičiť. Stačili dobré skeče, nejaké spevné čísla. Mali sme aj speváčky, dokonca Lýdia Blašková k nám chodila spievať až z Hlohovca. Začínali sme v sále Michala Kleimanna, čo je sála dnešnej reštaurácie Pranier. Tam bolo vždy neskutočne plno, a tak sme začali uvažovať o inom priestore. Ku Kleimannovi však chodili najmä starousadlíci, Mestečania, ktorí veľmi nemali radi tých, čo tvorili v Národnom dome. Mnohí z Národného domu boli obyvatelia českej národnosti. Preto sme mali obavu, či presun nášho kabaretu do Národného domu nebude spojený s odlivom obecnstva. No poistili sme sa a vyplatilo sa nám to. Tradičnú propagáciu prostredníctvom veľkých plagátov sme si poistili vyhradením sedenia v sále pre konkrétnych ľudí a postupne sme prešli celý Leopoldov a po domácnostiach sme ponúkali lístky, hovorili o príprave kabaretu a programe. Dodnes mám pred očami obraz, keď som sa z javiska potom pozrel do nabitej sály Národného domu – hore na galérii aj šesť radov hláv, každý nás chcel vidieť,“ hovorí Benjamín Masaryk o kabaretoch, ktoré neskôr organizovali v sále známej súčasníkom aj ako Uzlový klub železničiarov. Zaiste aj pre tento úspech pripravili niektoré vydania kabaretov aj cez rok, napríklad na Mikuláša. Neboli to nikdy reprízy, ale vždy nové čísla.

Prvé predstavenie zaznamenalo priaznivý

ohlas, a to nielen priamo v hľadisku, ale aj v dobovej regionálnej tlači. Protagonisti kabaretov sa tak stali známi zo dňa na deň – a vďaka nim sa potom popularizovali aj ďalšie divadelné aktivity v našom meste. „Chodil som vtedy často do Prahy. Samozrejme, každý večer som bol v divadle. Napríklad aj v Divadle satiry, známom ako Divadlo ABC, alebo aj v jednom bare na Václavskom námestí. Tam bol napríklad vtedy slávny komik Jarda Štercl. Zažil som aj výnimočnú dvojicu Wericha s Horníčkom. Ich vystúpenia ma tak fascinovali, že mi v hlave hneď naskakovali scénky, ktoré by sme mohli v tomto duchu napísať pre náš kabaret. Páčil sa mi ich humor a v tme hľadiska som si zaznamenával niektoré situácie,“ spomína si. „Keď som sa dostal do armády, vysielali ma do Prahy a neskôr ma využívali aj na kultúrnu prácu. Bolo to zaujímavé, lebo som nemal v náplni práce činnosť kultúrnika, ale bol som bojový veliteľ. Vedeli však, že mám k takýmto vystúpeniam vzťah. Napríklad počas praxe na vojenskej akadémii som bol v auguste v južných Čechách. Niekoľko si tam spomenul, že robím kabarety. Chceli k výročiu SNP nejaký program. A tak sa obrátili aj na mňa. Dodnes si pamätám, že som zháňal nejakých hudobníkov, pridali sme recitáciu a spev. Dokonca sme chodili s týmto programom po okolitých obciach.“

Postupne mal Benjamín Masaryk čoraz viac povinnosť v Bratislave. Dokonca mali pripravený aj jeden program s názvom Ťaháme z archívu, kde sa mali predstaviť najzaujímavejšími scénkami z celej histórie kabaretných predstavení. Ťahať bolo z čoho, veď Benjamín Masaryk si z každého ročníka odkladal scenáre. No toto vystúpenie sa už neuskutočnilo. Posledné ročníky bol problém angažovať tvorcov aj pre ich rodinné povinnosti. A tak ročník uvedený na Nový rok 1961 bol tým posledným. Škoda, že sa táto aktívna partia plná humoru takto na javisku v Leopoldove už nestretla.

Text, foto a reprofoto Martin Jurčo

Divadelný ochotnícky súbor „SLOVAN“ pri MOČSM v Leopoldove

Dňa 1. januára 1956
v Národnom dome od 18. hod. otvorená

predajňa „Dobrej nálady“

v ktorej Vás obslužia divadelní ochotníci:

B. Masaryk a M. Pivarcík ako zodpovední vedúci - Š. Štepanovič ako asistent predajne - R. Vrbec ako lístky predávajúci
J. Szabo, M. Vlk, G. Danto, K. Pivarciková, E. Čechová a iní ako ďalší predávajúci

TOVAR: spevy, skeče, hudobné čísla, stĺp, tanec na motto: **TO TU EŠTE NEBOLO!**

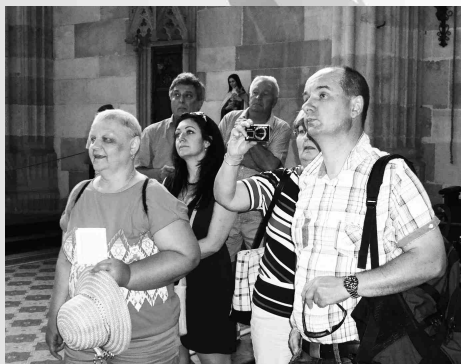
Do tanca a na pivočanie iba rytmická skupina „MODRÁ PÁTKA“ - DO Z HLOHOVCA

Predajňa vstupeniek a miestností: Do zrušenej predajne Va. pozícia Upratovateľstvo

Leopoldovsko- -förteszentmiklóssky deň

Poznáte slovo polgármešter? Toto slovo jestvovalo aj v starej slovenskej slovnej zásobe a prevzali ho naši predkovia z maďarčiny. V maďarčine totiž označuje starostu. Ešte na konci ostatného volebného obdobia navštívila leopoldovská delegácia vedená primátorom M. Gavorníkom svojich förtészentmiklósskych kolegov a po výmene primátorov tradičné stretnutie na slovenskej strane tentoraz zorganizovala leopoldovská primátorka T. Kavuliaková za výdatnej (aj tlmočnickej) pomoci podporovateľky slovensko-maďarského partnerstva Márie Rihovej. Hoci si partneri termín dohadovali pre iné povinnosti dlhšie, napokon sa stretli v hlavnom meste v piatok 12. júna, kde si pozreli historické centrum Bratislavy. Förtészentmiklóssky primátor Tibor Horváth sa s leopoldovskou primátorkou nemuseli zoznamovať, pretože sa dobre poznajú ešte z obdobia, keď T. Kavuliaková pomáhala vtedajšiemu primátorovi L. Piovarčímu organizovať partnerské vzťahy s Förtészentmiklósom v rámci cezhraničnej spolupráce. Hostí v Bratislave zaujal predovšetkým korunovačný Dóm sv. Martina, kde sa dalo aj príjemne schlaadiť. Pre veľké horúčavy napokon neabsolvovali návštevu Bratislavského hradu a pokračovali do Častej, kde si pozreli expozíciu Červenokamenského hradu. Tu si zároveň vymenili spomienkové darčeky – perníky z jednej strany upravené v podobe leopoldovského a z druhej v podobe förtészentmiklósskeho erbu, ale aj typické maďarské klobásy so známym vínom z južného regiónu Nezdierskeho jazera na rakúsko-maďarskom pomedzí. „Stretnutie bolo potvrdením, že aj po zmenách v našej samospráve máme záujem o priateľstvo a spoluprácu. Budeme sledovať možnosti, ako by sme mohli naše dobré vzťahy využiť v budúcnosti pre širší prospech občanov,“ povedala primátorka T. Kavuliaková.

text a foto: jh

Polícia zváži opodstatnenosť nových zrkadiel

Agresívnych vodičov poznáme nielen z hlavných ciest, ale aj z ináč tichých miestnych komunikácií, pričom im ani nenapadne, že z vedľajšej pravouhlo ležiacej cesty im môže kedykoľvek do cesty vojsť napríklad dieťa. Zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky vodičov, cyklistov, ale aj chodcov majú preto nové zrkadlá, ktoré nahradili na tradičných miestach tie porozbíjané. Na týchto miestach mesto osadilo nové zariadenia so špeciálnou zrkadliacou plochou, ktoré by mali kameňovým útokom vandálov lepšie odolávať. Na križovatke Hviezdoslavovej a Kukučínovej ulice pribudlo zo strany Hviezdoslavovej ulice nové zrkadlo, pretože v smere od cintorína museli vodiči opatrne zísť až do križovatky a presvedčiť sa, či sprava neprichádza vozidlo. Mesto požiadalo o vyjadrenie dopravnú políciu, či je možné na podnety občanov umiestniť nové zrkadlá aj v blízkosti ambulancie Dr. Šiškovej a v blízkosti spomaľovača pri Holubyho ulici. V meste pribudlo aj niekoľko nových dopravných značiek obmedzujúcich nákladnú dopravu, upravujúcich prednosť v jazde a vyznačujúcich parkovacie miesta pre telesne postihnutých vodičov. Postupne pribudnú aj informačné tabule zakazujúce pohyb psov po hracích plochách v športovom areáli, na cintorína a starom cintorína, keďže tieto tabule ktosi odstránil.

(jh)

Odborníčka navrhla odstrániť 47 drevín

Po avizovanom presvetlení a upravení spodných častí korún niektorých stromov na cintoríne primátorka požiadala o posúdenie zdravotného stavu všetkých drevín na ňom Ing. H. Strašíftákovú zo Správy Chránenej krajiny oblasti (SCHKO) Malé Karpaty. Tá na začiatku júla posúdila zdravotný stav stromov a v podrobnom stanovisku na výrub odporučila až 47 drevín desiatich druhov. Najhorojšie poškodenými boli smrekovce opadavé, smrek pichlavý, tujovce východné, tuje západné, brezy previsnuté, ale aj niektoré ďalšie dreviny, medzi nimi aj náletové – agáty, baza a slivka. Odborníčka ich spoločenskú hodnotu určila na takmer 30 tisíc eur.

V stanovisku sa uvádza pri každom druhu stromov aj to, prečo odporúča stromy na výrub. Najčastejším dôvodom je to, že stromy rástli v prehustenej výsadbe. Nemali tak dostatočné podmienky na to, aby z nich mohli vyrásť bezpečné a zdravé dreviny. Iné zasa majú koreňovú sústavu pod chodníkmi, čo sa prejavilo na ich vyživovaní, ďalšie priamo ohrozujú hrobové miesta, dom smútku či infraštruktúru, prípadne ich utláčajú iné, vyššie stromy. Časť z nich je napadnutá škodcami. Vedenie SCHKO Malé Karpaty v stanovisku odporúča tieto stromy odstraňovať etapovito, vždy v mimovegetačnom období. Zároveň navrhlo líniovú výsadbu krovin ako izolačnej zelene popri oplotení cin-

torína vo forme živých plotov tvorených napr. krušpánom vždyzeleným, vavrínovcom lekárskeým a pod. Na plochách medzi hrobovými miestami odporúčili vysadiť dreviny s malými guľovitými korunami, napr. hrab obyčajný alebo javor mliečny, prípadne s vysokými a štíhlymi korunami, napr. buk lesný, brest horský, dub letný a pod. Ak mesto požiadalo o výrub týchto drevín, presné podmienky aj náhradnú výsadbu mestu určí odborné pracovisko Spoločného obecného úradu v Hlohovci.

Odborníčka zároveň zistila, že v južnej časti cintorína rastie kustovnica cudzia, ktorú bude musieť mesto odstrániť podľa osobitného zákona. Ide pôvodne o stredomorský ker, ktorý sa dokáže rýchlo rozrásť a tvorí ťažko preniknuteľné súvislé porasty, preto je pokladaná za invazívnu drevinu.

jh, foto V. Lietavová

Do pozornosti psíckarom

Prednádávnom pribudli nové stojany s hygienickými vreckami a košmi, určené pre majiteľov psíkov, aby mohli ľahšie upratať po svojich zverencoch. Stojany pribudli na Holubyho, Murgašovej, Nádražnej a Gojdičovej ulici. „Situovali sme ich na ulice, o ktorých vieme, že chodí po nich najviac majiteľov so psíkmi,“ hovorí Ing. Silvia Grossová z mestského úradu a nevylučuje, že mesto nechá osadiť ďalšie takéto stojany možno aj do okrajových miest, napríklad na Gucmanovu ulicu, kadiaľ majitelia sprevádzajú psy na otvorené priestranstvá. „Prosíme majiteľov psov, aby stojany využívali, majú za cieľ pomôcť udržať mesto ako-tak čisté, no hlavne bezpečné. Stojany priebežne monitorujeme, koše vysypame a dopĺňame vrecká. Žiaľ, nemôžeme ich kontrolovať každý deň, preto sa ospravedlňujeme za prípadné výpadky vreciek, no máme aj takú skúsenosť, že ešte neboli koše v parku ani poriadne nainštalované a už z nich zmizli všetky vrecká. To sa stáva pomerne často. Chceme zadovážiť vrecká s potlačou, aby sme odradili prípadných záujemcov od ich iného využitia,“ hovorí referentka životného prostredia. „Mnohí psíckari sú ne-

Po predpokladanom výrube azda cintorín nepríde o kolónie sov.

ohladuplní a všetci nás hádžu do jedného vreca. Mám dcéru, ktorá sa dlho liečila z toxokarózy, pravdepodobne z mačacích výkalov. To je taký problém vziať si so sebou hocijaké igelitové vrečko a potom ho odhodiť aj do smetiaka pri dome? Bez neho nevyjdem so psom ani pred činžiak. Je nás tu viac, ktorí občas upozorníme takýchto kolegov, ale či to má nejaký zmysel, to neviem,” hovorí jeden z psíckarov v meste.

(jh)

Pod šancom s gitarou

Aj keď sobota 18. júla bola naozaj veľmi horúca, predsa len ju využili členovia hlohovského klubu abstinentov Archa na tradičné stretnutie spojené s opekačkou a príjemným, takmer rodinným posedením bez alkoholu, zato však s dobrou náladou v priestoroch leopoldovského kynologického klubu pod východnými múrmi pevnosti. „Je to naše tretie stretnutie v tomto areáli, ale stretávame sa aj pri iných príležitostiach. Naše organizácie či kluby pripravujú pre členov a priaznivcov napríklad výlety do prírody, turistické pochody, ale aj plesy, programy zamerané na deti a podobne,” hovorí jeden zo spoluorganizátorov leopoldovskej opekačky Cyril Putera. Na stretnutí v príjemnom polotieni prevísajúcich briez pricestovali zo širokého okolia asi štyri desiatky členov klubu a ich sympatizantov, väčšinou rodinných príslušníkov. Okrem klobás, ktoré si hostia grilovali na rošte priamo v areáli, gazdinky priniesli hotové pagáče alebo iné slané aj sladké pochútky. Družné rozhovory

na veselé aj vážne témy, ktoré im pripravil život, doplnili svojím trampovým duchom gitara a spev. Kvôli cestovaniu sa hostia rozšli okolo ôsmej večer, ale už teraz sa tešia, že o rok sa v kynologickom areáli, azda pri vlúdnejšom počasí, stretnú znova.

jh, foto: Tibor Helienek

Podozrivý je zamestnanec väznice

Začiatkom mája polícia zadržala príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže, resp. leopoldovského ÚVTOS pre podozrenie zo spáchania lúpeže a obmedzovania osobnej slobody. Informovala o tom hovorkyňa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave Mária Linkešová. Podľa jej vyjadrenia je 37-ročný muž z Hlohovca podozrivý, že lúpežne prepadol 60-ročného muža zo Svitú. „Starší muž bol práve prepustený z výkonu trestu. Muža násilím vtiahol do auta pri železničnej trati v Leopoldove. Potom prešli až do Šulekova, časť Terezov. Vozidlo zastavil a muža zvalil na zadné sedadlá, kde ho prehľadal,” povedala hovorkyňa a dodala, že príslušník ZVJS z ponožky muža, ktorý sa práve dostal na slobodu, nakoniec odcudzil takmer 3500 eur. Prepadnutého muža udrel do hlavy a spôsobil mu ľahšie zranenia. Dodala, že vyšetrovateľ ho vzápätí obvinil zo zločinov lúpeže a obmedzovania osobnej slobody na chránenej osobe a spracoval návrh na jeho väzobné stíhanie. Za jeho konanie mu v prípade dokázania viny hrozí trest odňatia slobody na sedem až 12 rokov.

Ivan Szabó píše spomienky na svoje rodisko

Spisovateľ, publicista a náš rodák Ivan Szabó má za sebou niekoľko desiatok kníh a tisícky rôznych článkov uverejnených v časopisoch. Venoval sa motorizmu, strašidlám, primášom, Bratislavskej lyre či Tatra revue. No aj keď občas utrúsil nejakú tú spomienku na Leopoldov, alebo naše mesto zahrnul do kontextu témy (napríklad v prípade trollov v Strašidlopise), doteraz sa nepodujal napísať svoje spomienky na naše mesto. V súčasnosti pracuje na hodnotení literatúry faktu, ktorá vyšla za minulý rok a v rozhlasovom vysielaní si zaspomínal na Žilinskú ulicu v Bratislave, kde ako mladý študent býval. Tém je naozaj veľa a tiež aj energie, ktorú tento náš autor okolo seba rozdáva. My sme sa Ivana Szabóa pýtali aj na kontexty literatúry faktu a začiatkov jeho písania v Leopoldove. A nebolo to náhodou. Po rokoch sa rozhodol na požiadanie napísať knihu venovanú Leopoldovu a Leopoldovčanom. Nielen zhrnúť osobnosti súvisiace s Leopoldovom, ale aj svoje detstvo, spomienky a zážitky z neho. Knihu by malo vydať mesto Leopoldov ku koncu tohto roka.

*** Predpokladám, že sa na literatúru faktu pozeráte ako na nadstavbu novinárskeho povolania – teda prirodzenej zvedavosti, ktorej sa dá náležitá forma. Čo však stálo celkom na začiatku vo vašom rodisku, v Leopoldove? Čo vás v detstve ovplyvnilo v tom, že ste na rozdiel od iných rovesníkov okrem futbalovej lopty začali pretavovať myšlienky na papier?**

- Zvedavosť je základom každej tvorivej činnosti. Zo zvedavosti vyplýva poznanie a potom sa môže, no nemusí dostať túžba o poznanom vypovedať. Takúto túžbu som mal už v detských rokoch. Veľa som čítal, bol som návštevníkom školskej, obecnej i farskej knižnice v Leopoldove. Odniesol si to môj zrak, už ako dvanásťročný som nosil okuliare s dva a pol dioptrií. Keď som si ich nasadil, neveril som vlastným očiam, že predmety okolo môžu mať ostré črty. U očného lekára som bol v Nitre a napísal som o návšteve fejtón. Občas dostávam na besedách otázku, či je ťažké byť novinárom alebo spisovateľom. Hovorím, že nie, pretože písať som sa naučil už v prvej ľudovej. A myslím to doslova, pretože v roku 1945 som začal chodiť do prvej ľudovej, potom do národnej, z ktorej sa stala osemročná škola... V ôsmej triede sme skladali „malú maturitu,“ ťahali sme si otázky ako potom v jedenástročke na „veľkej maturite.“ Režim si na mne vyskúšal všetky reformy: od modlenia na začiatku vyučovania po spievanie Piesne práce. Už v detstve ma na literárnu cestu poslalo porozumenie rodičov, dobrí učitelia a hádam aj moja chuť písať. Samozrejme, hrával som aj futbal s handrovou loptou kamaráta, ktorý kradol sestre pančuchy a robil z nich najlepšie handrové lopty na okóľ. A neskoršie som hrával hádzanú za Lokomotívu Leopoldov, no pre narastajúci počet dioptrií som so športom prestal.

*** Zaiste vás posmelilo aj to, že redakcie, ktoré ste obosieli svojimi prvými textami, reagovali pozitívne, dokonca mnohé z nich uverejnili.**

- Nešlo to tak priamočiaro a ľahko. Pozitívne reakcie prichádzali skôr od okolia a negatívne prichádzali z reakcií. Veď len z redakcie Ohníka, kde som poslal ako jedenástročný báseň,

mi odpísali, že sa im nehodí, ale po roku prišli na to, že sa im hodí a uverejnili ju. Negatívne správy ma deprimovali. Tak som radšej veľa príspevkov neposielal, no písať som musel. Aj keď do zásuvky. Vtedy som si uvedomil, že úlohou väčšiny redaktorov nie je pomoc mladým autorom, ale skôr ich od písania odradiť. Boli aj výnimky, napr. básnik Ján Majerník, redaktor Mladej tvorby. Ten mi uverejnil v tomto kultovom časopise poviedku. Tak ako spisovateľ Anton Hykisch, vtedy redaktor rozhlasu, sa postaral o to, že mi v éteri čítal poviedku herec Pavol Mikulík v réžii svojho brata Petra Mikulíka. Tým „zlým“ redaktorom som sa pomstil – negatívne postavy z poviedok som nazval ich menami (smiech).

*** Svoju príslušnosť k svojmu rodisku ste už kedysi potvrdili napríklad aj pseudonymom Ivan Trolaský, ktorý vznikol podľa mosta na Trolaskoch. Najnovšie finišujete s autobiografickou knihou o Leopoldove a Leopoldovčanoch. Koncom roka by sme sa mali dočkať jej prezentácie aj vďaka mestu Leopoldov. Ako ste koncipovali túto svoju biografickú kroniku?**

- V prvých častiach sa moje zážitky striedajú s históriou. Napríklad píšem o tom, ako sme chodili na školáku, teda bol to nákladný vlak s prvým osobným vozňom, na ktorom sme chodili z Leopoldova do Hlohovca. V knihe to píšem ako spomienku, že keď som išiel okolo pevnosti a uvedomil som si, že asi odtiaľto ju maľoval Janko Alexy. Potom idem po stope Janka Alexyho. Je to taká pomyselná spojitosť mojej osobnej histórie s tou leopoldovskou. V druhej časti som prešiel k profilom a príbehom Leopoldovčanov, ktorí preskočili chotár a poznajú ich na Slovensku a vo svete. Z nášho mesta sú to napríklad novinári, moji kolegovia. Patrí sem aj dnes už nebohý Dušan Kleimann, Dušan D. Kerný, spomeniem napríklad aj Rolanda Osvalda alebo Máriu Moravčíkovú. Ďalšou časťou sú spisovatelia, napríklad Marta Hlušiková alebo aj Kamila K. Strelková. S týmito dámami som sa stretol náhodou a zaujímavé je, že Kamila Strelková sa veľmi nerada priznáva, že sa narodila v Leopoldove. Ďalšie kapitoly tvoria napríklad fenomény osobností Benjamína Masaryka alebo Milana Piovarčího. V inej kapitole spomínam maliarov, ako je Emil Paulovič alebo Milan Mravec, ktorého aj Leopoldovčania zaiste poznajú podľa veľkej maľby na leopoldovskej stanici.

*** Pokiaľ ide o tých maliarov, v leopoldovskej väznici ich bolo hneď niekoľko. Ako ste vymysleli obrazovú časť knihy?**

- Jeden z výtvarníkov bol Ľudovít Lehen, ktorý minulý rok zomrel. Podarilo sa mi ho vypátrať. Veľmi aktívne maľoval a mal dokonca priamo vo väznici v roku 1968 dve výstavy. Vždy mi ho odporúčal Milan Piovarčí a ja som nemal na túto tému akosi čas. Až teraz som sa k tejto osobnosti dostal. Podobne som našiel iného maliara – autora prvých známkov o Slovenskom národnom povstaní. Mal juhoslovenský pôvod a do väzenia sa dostal v čase, keď sa u nás v päťdesiatych rokoch brojilo proti Juhoslávii a Titovi. Žiaľ, tento autor spáchal samovraždu. V tridsiatych rokoch „sedel“ v Leopoldove aj falšovateľ stokorunáčok Siažik z Maríkovej... Pokiaľ ide o obrazovú časť, mám dosť fotografií z minulosti, lebo môj strýko bol ústavným učiteľom, veľa fotografoval. Niekoľko fotografií bude aj od mojej rodiny a z môjho života, ako som študoval, respektíve neštudoval na chémii (smiech).

*** Slovenská literárna veda vás zaradila ako spisovateľa literatúry faktu. Cítite to aj vy tak?**

- Väčšina mojich kníh patrí k tomuto žánru. Je to rozprávanie o faktoch, no to neznamená kladenie jedného faktu za druhým. Každý fakt má svoj príbeh a rozprávanie tohto príbehu robí fakt či fakty zaujímavými. Napokon aj hľadanie a pátranie po faktoch robí tento žáner pre mňa zaujímavým. V literatúre faktu je najdôležitejšie neklamať a neskreslovať fakt. V novinárčine pracujete s faktmi, tak nečudo, že väčšina bývalých novinárov tvorí na Slovensku základ literatúry faktu. Napr. Ján Čomaj, Slavo Kalný, Milan Vároš, voľakedy Gavryl Gryzlov či Vladimír Ferko... Ich práce boli pre mňa učebnicou.

Text a foto Martin Jurčo

Na Ťahu je dlhoročný slovenský diplomat a právnik

Kandidát na europoslanca do Európskeho parlamentu v r. 2014 **Martin Dilog** (* 1973) z Chorvátskeho Grobu, ktorého fascinovala oravská príroda, je vzdialený príbuzný básnika katolíckej moderny Rudolfa Dilonga, si rád zahrá vo svojom voľnom čase šach. Svojimi odpoveďami prezradil našim čitateľom svoj vzťah ku kráľovskej hre:

• **Kto vás naučil hrať šach a koľko ste mali vtedy rokov?**

Naučil ma ho hrať bratranec Albert Šišila, keď som mal asi osem rokov.

• **Ako často a s kým hráte kráľovskú hru? Akú úlohu zohrala vo vašom živote?**

Hrával som aj súťažne ako gymnazista v Trstenej. Teraz hrám šach najmä so synom Dávidkom, ktorý má 12 rokov; príležitostne aj s inými ľuďmi. Šach mi pomohol k väčšej cieľavedomosti. Uvedomil som si, že ak chcete dobre hrať, musíte vedieť prehrávať. Keď hráte s lepšími, zlepšujete sa.

• **Študujete šachovú teóriu z kníh a časopisov alebo hráte šach len podľa vlastného rozumu?**

Rád si občas pozriem niečo zaujímavé, ale musím sa priznať, že veľa času na šachovú teóriu nemám.

• **Ktoré šachové otvorenie je vaše najobľúbenejšie?**

Talianška hra.

• **Hráte radšej s bielymi alebo čiernymi figúrkami?**

S bielymi.

• **Naučili ste svoje deti tiež hrať túto logickú hru? Hráte doma šachové turnaje na upevnenie rodinných väzkov?**

Syna Dávida som učil hrať šach. Rodinné turnaje nehrám. Ale je to dobrá výzva, inšpirácia niečo skúsiť.

• **Hrali ste niekedy šach aj korešpondenčne?**

Nie.

• **Riešili ste niekedy šachové problémy z novín a časopisov?**

Odpovede som neposielať. Rád som si to však preštudoval. Dnes na to už nemám toľko času.

• **Považujete za správne zaradiť šach ako nepovinný predmet do škôl?**

Podporil by som šachové krúžky. Rozvíjajú logické myslenie a pomáhajú posilňovať vôľu.

• **Poznáte ešte nejakých poslancov NR SR alebo členov KDH, ktorí vedia hrať šach?**

Áno, poznám viacerých: exminister hospodárstva Ján Figeľ, bývalý veľvyslanec v Chorvátsku Ján Báňas, zahraničný tajomník KDH Pavol Kossey.

Za rozhovor ďakuje Gorazd Kollárik.

Mám cieľ a idem za ním

V ďalšom pokračovaní seriálu, v ktorom postupne predstavujeme rôzne subjekty, rozvíjajúce v našom meste svoje podnikateľské aktivity, sa zhovárame s kaderníčkou Martinou Lörincovou.

Účes je skutočnou korunou krásy. Preto je výber holiča či kaderníka dôležitý. Útulné kaderníctvo, kde pracuje Martina, sa nachádza na Námestí sv. Ignáca. Sympatická blondínka plná energie má plné ruky práce. Na rozhovor si však čas našla a popri ňom strihala aj česala.

Momentálne u vás sedia tri dámy. Pred chvíľou sa však bol objednať mladý muž. Striháte aj pánov?

- Áno, aj deti. Usilujem sa vyhovieť každému, i v termíne, ktorý mu vyhovuje. V niektoré dni mám menej ľudí, v iné viac. Dakedy sú slabšie aj celé mesiace. Najmä v zime. V lete vlasy rýchlejšie rastú, častejšie si ich umývame, je nám teplo, potrebujeme ich skracovať. Vtedy mám práce viac.

Bolo toto remeslo zastúpené aj vo vašej rodine? Podedili ste ho?

- Keď som sa rozhodovala o povolanie, vyberala som si medzi prácou s koňmi alebo venovať sa vlasom. Vychádzalo mi lepšie byť kaderníčkou, tak som sa za ňu vyučila. V Piešťanoch na strednej škole obchodu a služieb na chýrnej „Mojmírke“.

Praxovali ste teda v starých Piešťanoch na Vršku...

- Áno, tam sme mali učňovské pracovisko. Strihali sme okrem iných aj vojakov, tí dostali riadne zabráť. Keď neposlúchali, mali voľajaké návrhy, mali sme povolenie ostrihať ich aj dohola. A keď majsterka zahlásila trvalú, čo podľa mňa máloktorá kaderníčka robí rada, tak sme sa všetky rozprchli.

Prečo je trvalá nepríjemná?

- Treba sa tam veľmi hrať s prstami, ohýbať ich, pritom bolia. Od chemikálie v prípravku trpia brušná prstov. Niektorí robí trvalú v rukaviciach, mne to zavadzia. A cítiť po celý čas pod nosom čpavok, to tiež nie je príjemné.

Čo máte, naopak, na vašej práci najradšej?

- Najviac ma baví zákazníčky, ktoré ma nechajú vyšantiť sa, teda mať voľnú ruku. A najradšej som, keď sa im trafiť do ich štýlu. Nie je moderný strih ako moderný strih. Účes musí byť taký, aby si ho zákazníčka dokázala sama doma upraviť.

Sledujete nové trendy alebo ste skôr živelnejší typ a veríte vlastnej kreativitě?

- Skôr sama sebe. Lebo moderný trend nemusí každému prisať. Ide o tvár, črty, kvalitu vlasov. Vo vlasoch máme víry. Niektorí má kvalitu perfektne na krátky účes. Ale príde napríklad zákazníčka s riedkymi vírovitými vlasmi a chce strih podľa obrázka. Snažím sa jej vždy vysvetliť, prečo to nejde.

Dokážeme my, ženy, prijať váš názor?

- Ako ktoré. Niektoré sú tvrdohlavé.

Začínali ste od začiatku s vlastným podnikaním?

- Nie, prvé zamestnanie som mala v Dome služieb v Hlohovci. Potom som sa vydala, stala sa matkou. Po rozvoze som sa presťahovala k otcovi a začala som podnikáť. Priestory mám v prenájme od mesta.

Kto bol v začiatkoch vašou najväčšou oporou?

- Môj otec. On ma naučil samostatnosti, cieľavedomosti a mnohým iným veciam, za kto-

ré som mu veľmi vďačná. Bol mojím hnacím motorom a posúval ma dopredu. Otec mi pomohol najviac.

Keď ste začínali, mali ste v Leopoldove konkurenciu?

- Áno, v tomto kaderníctve bola kolegyňa Deniska, teraz má kaderníctvo v Červeníku. Ja som päť rokov mala prenajatý priestor pri kostole. Tu som asi sedem rokov.

Vašu klientelu tvoria najmä stáli zákazníci?

- Prevažne áno, ale aj pribúdajú. Občas niektorí na chvíľu zmenia, keď napríklad nemajú čas čakať, ale napokon sa znovu vracajú. A za to som im vďačná.

Prichádzajú aj z okolia? -

Áno, napríklad z Maduníc, Hlohovca.

Na zrkadle máte fotografiu populárneho speváka Adama Ďuricu z Horných Zeleníc s venovaním: Martinke. Patrí tiež medzi vašich zákazníkov?

- Adamko chodil dlhé roky. Teraz, keď je populárnejší, musím to aj ja pochopiť, že má svojho vizážistu. Nedávno som ho videla, má moderný nový účes. Bol mi roky verný, ale ostala aspoň jeho mamina.

Stretla som tu vašu dcéru umývať vlasy jednej zákazníčky. Chodievala vám pomáhať pravidelne?

- Ani nie, ale usilujem sa ju naučiť, že keď chce mať nejaké peniaze, nech si trochu vyskúša aj maminkinu robotu a zistí, čo obnáša zmývanie hláv, pri ktorom neraz bolí chrčtica. Tu je to ako pásová práca a keď mi pomáha, v pohode stíham strihať aj fúkať, aj pánske strihy. A tak sú i zákazníčky menej nervózne.

Boli tu aj dvaja vaši spoločníci – Felix a Bastian. Dodávam, že štvornohí. Myslím, že dávam sa ich spoločnosť páčila. Sú tu s vami pravidelne?

Felix chodil od malička, bol maskot kaderníctva a aj lákadlo pre deti. Tie sa nerady chodia dávať strihať. Mamičky si teda priamo vyžadovali, aby som doniesla aj psíka, keď ich malý príde na strihanie. Je zlatý, prítluný. Mám veľmi rada zvieratá. Snažím sa ich brať so sebou. Niektorí sa tešia, že sú tu, niektorí nie.

Čo by ste odporučili zákazníkovi, aby si dokázali udržať vlasy čo najdlhšie kvalitné? Isto svoje zohráva aj genetika, ale zrejme nezáleží len na nej.

- Dôležitá je aj starostlivosť, ale aj iné faktory. Stress spôsobujú nadmerné vypadávanie vlasov. Netreba ich umývať často, ale pravidelne. Potrebne sú aj zábaly, zastrihávajúce končekov. Vlasom totiž všetko škodí – morská voda a v nej soľ, rovnako vietor, suchý aj mokry vzduch.

Čo by vám najviac pomohlo v podnikaní?

- Keby som mohla dostať prostredníctvom úradu práce absolventa. Žiaľ, súčasné predpisy to neumožňujú, musela by som už mať aspoň jedného zamestnanca.

Ivetta Pospíšilová
Foto: autorka

Informácia pre stavebníkov

Mesto informuje občanov, že od 1.7.2015 je v účinnosti zákon č. 125/2015 o registri adries a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon), ktorý zmenil povinnosti občanov stavebníkov z hľadiska ich ohlasovacej povinnosti zapísať stavbu do katastra nehnuteľností. K zákonu sú ďalej vykonávacie vyhlášky MV SR č. 141/2015 (ďalej len vyhláška 141), ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MV SR č. 31/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o označovaní ulíc a iných verejných priestranstiev a o číslovaní stavieb, a vyhláška MV SR č. 142/2015 (ďalej len vyhláška 142), ktorou sa vykonáva zákon č. 125/2015 Z. z. o registri adries a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Legislatíva definuje vznik nových termínov, akými sú adresný bod a geografická os ulice. Adresný bod je v zmysle § 3 vyhlášky 142 priestorový údaj, ktorý označuje polohu každého vstupu do budovy, ktorej je určené orientačné číslo, alebo hlavného vstupu do budovy, ak budova nemá určené orientačné číslo a má určené súpisné číslo. Zameranie adresného bodu v elektronickej podobe sa vyhotovuje prostredníctvom elektronického formulára, ktorého vzor je zverejnený na webovom sídle Ministerstva vnútra SR. Služí oprávneným používateľom (hlavne geodetom) na ich odbornú činnosť.

Geografická os ulice je priestorový údaj, ktorý označuje polohu geometrickej osi ulice alebo polohu iného verejného priestranstva, ktorá prechádza spojnicou lomových bodov ulice. Adresný bod a geografická os ulice sú vyjadrené v priestorových súradniciach geodetického referenčného systému, ktorým je Európsky terestrický referenčný systém 1989 s alfanumerickým kódom ETRS89. Obstaráva ich žiadateľ na svoje náklady spolu s geometrickým zameraním novostavby (§ 3 zákona 125). Adresný bod sa vyznačí v zameraní adresného bodu, ktoré sa vyhotovuje v listinnej podobe ako elektronický dokument. Vyhotovenie zamerania adresného bodu zabezpečí stavebník pred podaním žiadosti o určenie súpisného čísla a orientačného čísla.

V zmysle zákona 125 mesto nevydáva rozhodnutie o pridelení súpisného čísla. Mesto vytvára na návrh žiadateľa nový adresný bod, zapisuje ho, mení, vymazáva a opravuje ho. Žiadateľ požiada do 30 dní odo dňa vydania právoplatného kolaudačného rozhodnutia stavby Mesto Leopoldov v zmysle § 6 vyhlášky 141 o určenie súpisného a orientačného čísla. Žiadosť obsahuje:

1. Meno, priezvisko a trvalý pobyt žiadateľa, ak ide o FO, alebo názov, sídlo a IČO organizácie, ak ide o právnickú osobu.
2. Predmet žiadosti.
3. Kód druhu stavby a termín jej dokončenia.
4. Prílohy, ktorými sú:
 - a) doklad o vlastníctve pozemku alebo doklad o inom práve k pozemku (list vlastníctva),
 - b) právoplatné kolaudačné rozhodnutie, pri rozostavanej stavbe stavebné povolenie,
 - c) zameranie adresného bodu,
 - d) údaj o tom, či sa v budove nachádzajú byty, a údaje o číslach bytov a podlažiach, na ktorých sa byty nachádzajú.

Ak mesto vyhovie žiadosti o určenie súpisného čísla a orientačného čísla, rozhodne o žiadosti zápisom do registra adries a bezodkladne o tom písomne informuje žiadateľa s uvedením náležitostí uvedených pri podaní a uvedením informácie o tom, či bolo súpisné číslo a orientačné číslo určené stavbe bez kolaudačného rozhodnutia. Ak obec nevyhovie žiadosti, vydá o tom rozhodnutie.

Ak mesto občanovi vyhovie a vydá mu potvrdenie o vytvorení adresy, občanovi odpadá povinnosť žiadať Správu katastra Trnava, pracovisko Hlohovec, o zapísanie stavby do listu vlastníctva. Informačný systém je prepojený a zmeny sú vykonané bezodkladne.

Štát vytvoril informačný systém adries (IS RA), do ktorého majú prístup určené štátne orgány, súdy, záchraný systém a podobne. Pod pojmom adresný bod si pre názornosť môžeme predstaviť, že je to nehnuteľnosť so súpisným číslom, garáž, ktorej bolo pridelené súpisné číslo, byt, výrobný priestor, hala.

V tejto súvislosti by som rada dala do pozornosti občanom, aby si skontrolovali svoje nehnuteľnosti, či majú stavby zapísané na liste vlastníctva v časti: A Majetková podstata, parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape, a uvedené súpisné číslo pri parcele a druhu stavby. Katastrálny portál je občanom k dispozícii na adrese: <http://www.katasterportal.sk>, kde môžu získať informácie o zapísaných stavbách či vlastníkoch, vyhľadávanie je možné podľa rôznych kritérií. Toto je vyhľadávanie podľa čísla domu; hľadáme číslo domu 12121212,

Príklad:

STAVBY						
súpisné číslo	na parcele číslo	druh stavby	popis	stavby	druh ch. n.	umiest.stavby
12121212	123456	10	rodinný dom			1

Register adries bude slúžiť oprávneným osobám pri výkone svojej činnosti. Register adries je prvým krokom uskutočneným pre uľahčenie vybavovania občanov na úradoch. Ak má občan vydaný občiansky preukaz s čipom a čítačkou, môže sa prihlásiť z pohodlia svojho domu cez počítač. Bližšie informácie o tom získate na adrese: <https://portal.minv.sk>.

Mgr. Viera Lietavová

Kalendár zvozu

Mesto Leopoldov oznamuje, že v druhom polroku 2015 sa bude zberový papier vyvážať v piatky 21.8., 2.10., 13.11. a 25.12. Pet fľaše a ostatné plasty sa budú vyvážať 27.8. (1. okruh), 28.8. (2. okruh), 24.9. (1. okruh), 25.9. (2. okruh), 22.10., 19.11. a 17.12. Prosím obyvateľov, aby vrecia zaväzovali.

(ra)

Zber použitého šatstva

Mesto Leopoldov v spolupráci so sociálnym družstvom Diakonie Broumov organizuje v dňoch 7. 9. (pondelok) a 9. 9. (streda) v čase od 14.00 do 17.00 v budove kina na Piešťanskej ceste zber použitého šatstva – letného aj zimného detského, dámskeho aj pánskeho ošatenia, uterákov, postelnej bielizne, záclon, látok, prikrývok, podušiek, obuvi, hračiek, ale aj domácich potrieb – kuchynských nádob na varenie, pohárov, menších elektrospotrebičov a kníh. Prosíme občanov, aby darované veci neboli poškodené a znečistené.

Darovať nemožno chladničky, televízory, počítače, koberce, matrace, nábytky, znečistený a vlhký textil. Zároveň prosíme o to, aby ste veci vložili do igelitových vriec alebo škatúl.

(ra)

Šachové okienko

V r. 1977 obnovil činnosť šachového oddielu (ako sa vtedy klub volal) v Leopoldove po Rudolfovi Markovi vášnivý šachista **Marián Žemla** (15. 8. 1936 – 7. 10. 1999) z Hlohovca-Šulekova. Hoci sa takmer celý život venoval praktickej hre (neskôr i korešpondenčnej), urobil si aj malý výlet do oblasti kompozičného šachu. Svoju prvotinu uverejnil v Hlase ľudu ako 24-ročný 15. marca 1961. Počas svojho života zložil asi len dve skladby. Prvá sa pravdepodobne navždy stratila. Druhú predkladáme našim riešiteľom na vyriešenie. Vtedajší redaktor šachovej rubriky B. Formánek v riešení dvojťažky stručne napísal: „Upravou schémy by sa iste podarilo obsah rozšíriť“. Napriek tomu skladba obsahuje aj zvodnosť 1.Va3? s hrozbou 2.Sd3 mat a vyvrátením 1. - K:f5! Po porovnaní variantov z riešenia a zvodnosti: 1. - J:f5 2.f3 mat a 1. - S:f2 2.Db1 mat vznikla zámena matu a obrany, čo obohatilo obsah problému, o čom ani Marián nevedel alebo v riešení neuviedol. Takže aj po desiatkach rokov od uverejnenia sa dajú skladby zlepšovať. V našej rubrike sa to stalo už druhýkrát. Biely začne a dá mat 2. ťahom. Riešenie pošlite na e-adresu: casopis@leopoldov.sk alebo priamo na MsÚ v Leopoldove do 2. októbra 2015. Jeden vyžrebovaný riešiteľ bude finančne odmenený.

Riešenie skladby č. 21 (Brabec a Lehen): Zvodnosti: 1.h8D? hrozí 2.Jf2 mat, 1. - Ve5 2.Dxe5 mat, 1. - Sxd2! ; 1. - Vxg5? hrozí 2.Jc5 mat, 1. - Ve5 2.Vxe5 mat, 1. - Ve6! ; 1.Db4? hrozí 2.Dxe7 mat, 1. - Ve5, Dxd4 2.Jf2, Dxd4 mat, 1. - Sxd5! ; 1.Dd8? hrozí 2.Dxe7 mat, 1. - Ve5, Sxd5 2.Jc5, Dxd5 mat 1. - Dxd4! ; rieši **1. Dc7!** hrozí 2.Dxe7 mat, 1. - Ve5, Dxd4, Sxd5 2.Dxe5, Jf2, Jc5 mat. Skladateľská dvojica vytvorila vo dvojťažke hrozbové paradoxy a antiparadoxy.

Zo správnych riešiteľov skladby č. 21 sme vyžrebovali ako vyhrcu Gabriela Töröka z Nových Zámkov. Blahoželáme!

Naši riešitelia nám k dvojťažke napísali:

Piata fáza, riešenie, je 1.Dc7! s hrozbou 2.Dxe7#

Zaujímajú hlavne maty so zloženým blokovaním po hlavných obranách 1....Dxd4, Sxd5 2.Jf2, Jc5# (Ladislav Packa, Galanta).

Jistě je to úctyhodný výkon, ale rekord to není. George Koltanowski (1903 - 2000) drží jeden těžko překonatelný rekord: 52 let vedl hlídku v The San Francisco Chronicle, která vycházela (od roku 1948) pravidelně každý den - ani jednou nevynechal a celkem publikoval přes 19 000 rubrik! (Václav Kotěšovec, Praha).

Pri porovnaní so zvodnostnými variantmi trojfázová kombinovaná zámena hier, rozšírená o dve hrozbové fázy (vrátane hrozbových paradoxov a antiparadoxov a sérii zámen hier): mimoriadne bohatý strategický a novostrategický obsah! (Bedrich Formánek, Bratislava).

(GK)

Skladba č. 22 Marián Žemla Pravda 14.12.1979

Mat 2. ťahom (8 - 5)

Šachová partia pre zábavu i poučenie:

Biely: **Ladislav Dobrovolský**

Čierny: **Róbert Tibenský**

M ČSSR, Trinec 1988

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 (Vznikol Tarraschov variant vo Francúzskej obrane, ktorý môže mať pokračovanie: 3. - c5 4.e:d5 e:d5 5.Jgf3 Jc6 6.Sb5 Sd6 7.d:c5 S:c5 8.0-0 Jge7, čo sa volá otvorený variant.) **3. - Jf6 4.e5 Jfd7 5.f4 c5 6.c3 Jc6 7.Jdf3 Db6 8.g3 c:d4 9.c:d4 Sb4+ 10.K-f2 g5!?** (Po: 11.f:g5 Jd:e5 12.J:e5 J:e5 13.Kg2 Jc6 14.Jf3 s nejasnou hrou; k rovnakému hodnoteniu vedie alternatíva 11.h3 g:f4 a teraz buď 12.S:f4 f6 13.Kg2 Sf8! 14.Vb1 Sg7 15.Sd3

0-0 (Judasín – Moskalenko, Lvov 1984) alebo 12.g:f4 f6 13.Se3 Se7 14.Dd2 Jf8 15.Sd3 Sd716.Je2 0-0-0 (Vasiukov – Gurevič, Moskva 1987) a tretiu možnosť zvolil biely v partii.) **11.Se3 f6 12.Sh3 0-0!?** (Po 12. - f:e5 13.f:e5 0-0 14.Sg4 Se7 15.Db3! Jd:e5 16.d:e5 d4 17.Sd2 J:e5 18.h3 udržal biely výhodu (Chandler – Boterill, 1984), ale hru čierneho možno zlepšiť ťahmi 14. - Sc5! 15.S:e6+ Kh8 16.d:c5 D:b2+ 17.Sd2 g4! s útokom (Emms – Kosten, 1985). **13.S:e6+ Kh8 14.Je2!** (14.e:f6 g:f4 15.S:f4 Jf6 alebo 14.Kg2 f:e5 15.f:e5 g4! 16.S:g4 Jd:e5 s výhodou čierneho.) **14. - f:e5** (14. - Jc:e5 15.S:d7 J:d7 16.h3 h6 17.Db3 Dd6 18.Vac1 Ve8 19.Jc3 S:c3 20.V:c3 Jb6 21.f:g5 f:g5 22.h4 g4 23.Je5 Df6+ 24.Sf4 Ve7 25.V-hc1 Sf5 26.Vc7 Vae8 27.a4 s malou výhodou bieleho.) **15.J:g5! e:f4 16.J:f4 Jf6 17.Kg2 Sd6 18.Vf1** (Alebo 18.Db3 D:b3 19.a:b3 Jg4 20.S:g4 S:g4 21.Vhf1 S:f4 22.S:f4 Kg8 23.h3 Se2 24.Vfe1 Vae8 25.Kf2 Sb5 26.Jf3 =) **18. - D:b2+ 19.Vf2 Dc3 20.J:d5! J:d5 21.V:f8+ S:f8 22.J-f7+ Kg8 23.S:d5?** (Večný šach mohol mať po 23.Jh6+ Kh8 24.Jf7+, lebo čierny kráľ nesmie na pole g7 pre Dg4 s matom, ale k rozhodujúcemu útoku viedlo: 23.Dg4+ Sg7 24.Je5+! Kf8 25.Vf1+ Ke8 26.Dh5+!) **23. - D:e3 24.Dh5.** (V časovej tiesni uniklo bielemu, že na plánované 24.Jd6+ Kh8 25.J:c8 V:c8 26.Dg4 všetko kryje ťah Je7!) **24. - Se6! 25.Vf1 Sg7 26.S:e6 D:e6 27.d5 De4+ 28.Kh3 Je5 29.d6 Dg6 30.D:g6 h:g6 31.J:e5 S:e5 32.d7 Vd8 33.Ve1 Sf6 34.Vd1 Kf7 35.Kg4 a biely sa vzdal.**

Koncom mája predčasne odišiel do „šachového neba“ medzinárodný šachový majster **Róbert Tibenský** (16. 8. 1960 – 29. 5. 2015) z Bratislavy vo veku nedožitých 55 rokov. Bol dvojnásobným účastníkom šachových olympiád (Moskva 1994, Jerevan 1996) a pätnásobným majstrom Slovenska jednotlivcov (Nová Baňa 1983, Šala 1987, Topoľčianky 1994, Trenčín 1995, Martin 1996). Na turnajoch Tirnavia 1985 a Tatranský pohár 1985 sa delil o druhé miesto. V r. 1976 obsadil druhé miesto na Majstrovstvách dorastencov Československa a v r. 1979 sa stal majstrom Bratislavy. Mal veľký podiel na výchove viacerých bratislavských šachových talentov. Je jediným slovenským šachistom, ktorý má v teórii otvorení svoj variant, a to vo Francúzskej obrane: 1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 Jf6 4.e5 Jfd7 5.Sd3 c5 6.c3 Jc6 7.- Je2 c:d4 8.c:d4 f6 9.e:f6 D:f6 10.Jf3 h6! (novinka Tibenského v partii so Salaiom na Tatranskom pohári v Starom Smokovci r. 1990). Nami reprodukované víťazstvo v partii mu dopomohlo k získaniu titulu medzinárodného majstra.

(GK)

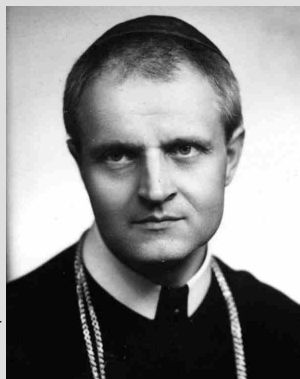

Blahoželanie

Blahoželáme k 50. výročiu sobáša **Ladislavovi a Júlii Kleimanovým** z Leopoldova, ktoré oslavovali dňa 26. júna 2015. Veľa zdravia, šťastia, Božieho požehnania a mnoho radosti v kruhu rodiny im prajú synovia Marián, Miroslav, Milan a dcéra Jarmila s rodinami. Najmladší vnúčik Alexko im posielal sladký bozok.

Gitku zaujalo...

17. júla sme si pripomenuli 55. výročie úmrtia blahoslaveného Pavla Petra Gojdiča, ktorý posledné chvíle života strávil v Leopoldove. Pri tejto príležitosti upozorňujem čitateľov časopisu na zaujímavý text, ktorého autorom je Ladislav Gaľa (Život, dielo a katechizácia blahoslaveného mučeníka Pavla Petra Gojdiča, Prešov, 2012). Z textu vyberáme zaujímavosti týkajúce sa biskupovho pobytu v Leopoldove.

12. decembra 1957 prichádza Pavol Peter Gojdič do väznice v Leopoldove a tu dostáva známe väzenské číslo 681. Na chvíľu s biskupom Pavlom Gojdičom si spomína i jeho väzenský lekár Anton Neuwirth: „Keď sme ho prijímali do nemocnice, stav sa mu zhoršil, podľa našich vyšetrení mal rakovinu brušnej slinivky. Podľa predpisov, ak bol pacient nevyliciteľne chorý, mal byť prepustený, pretože trest už strácal zmysel. Napriek tomu to nedovolili.“ Vo väznici v Leopoldove boli bohoslužby a spoločné modlitby pod hrozbou trestu zakázané. Biskup Gojdič však využil každú vhodnú chvíľu, aby odslúžil službu Božiu, ktorá sa konala buď priamo vo väzenskej cele alebo v čítarni. Zúčastnil sa na nej len naj dôvernejší okruh väzňov. Navonok vyzeralo všetko tak, ako keby sa nič nedialo. Účastníci bohoslužby buď sedeli alebo sa prechádzali, aby zakryli biskupa, ktorý sedel na stoličke tvárou k stene a modlil sa. O chvíľu vstal, pristrčil stoličku k stene, na ktorej bola zavesená skrinka s jeho osobnými vecami. Potom akoby niečo v skrinke upravoval. Vtedy účastníci vedeli, že si pripravuje obetné dary – smidku chleba a rozmočené hrozienka. Obrad bol jednoduchý, no plný vznešenosti a mnohým pripomínal časy prvých kresťanov. Do väznice v Leopoldove biskupovi pri príležitosti jeho sedemdesiatin došiel pozdravný telegram od Svätého Otca Pia XII. Počas pobytu otca biskupa v Leopoldove bolo vidno, že jeho zdravotný stav sa veľmi zhoršuje. Lekárska správa z 10. februára 1960 píše o podozrení na vred žalúdka a prípadný nádor. Bolesti však neustupovali, a tak sa otec biskup stal pacientom nemocnice v Leopoldove. Tu sa stretol s väzňom Františkom Ondruškom, ktorý bol potom pri jeho smrti. Z čias pobytu v Leopoldove, krátko pred smrťou, otec biskup Pavol požiadal spoluväzňov, aby ho vyviezli na väzenský dvor, aby mohol poslať požehnanie svojim duchovným a veriacim. Medzi tými, ktorí boli v tom čase na dvore, bol prítomný aj jeho pomocný biskup Dr. Vasiľ Hopko. Len čo uvidel medzi prichádzajúcimi väzňami biskupa Hopku, vstal a šepkal formulu požehnania. Biskup Hopko spomína, že toto požehnanie zostalo s ním počas celého jeho života. Podľa svedectva otca Vránu sa biskup u neho vyspovedal a poslednýkrát prijal sväté prijímanie na sviatok svätého Cyrila a Metoda, 5. júla 1960. Krátko pred polnocou, 16. júla (narodil sa 17. júla), poprosil spolubývajúceho Ondrušku, aby mu pomohol na záchod. Po návraťe sa zrazu zrútil na svoju posteľ a krátko nato zomrel. Privolaný lekár už len konštatoval smrť. Otec biskup Gojdič zomrel podľa správy 17. júla 1960 o 00.20 hod. v NPT Leopoldove. Pochovaný bol na príkaz náčelníka NPT Mozolu dňa 19. júla 1960 v skorých ranných hodinách na väzenskom cintoríne v Leopoldove.

Pripravila Gitka Bayerová

Spoločenská kronika

Júl – august

2015

Narodili sa

Nela Juríčková
Lenka Sýkorová
Stela Gregorová
Diana Kollárová

Sobášili sa

Ján Bučko
a Romana Bodická
Richard Chatrnuch
a Silvia Kupčíková
Jaroslav Vatrál
a Jana Tolarovičová

Naši jubilanti

Milan Baranovič
Anna Čurilová
Vladimír Hornáček
Kamil Horniak
Leander Hromada
Jozef Kavačík

Ivan Kondrc
Mária Púšová
Dagmar Sandecká
Miroslav Stupčuk
Vladimír Breštanský
Mária Cepková
Mária Dzurechová
Tatiana Geričová
Viera Kováčová
Štefan Koza

Oľga Pavlovičová
Pavol Šandor
Eva Šandorová
Johana Beníková
Štefan Kéri
Karol Olexa
Jozefa Sedmáková
Mária Svetlíková
Jozef Štrbka
Lidia Ďurišová
Roland Osvald
Irena Palkovičová

Ivan Slávik
Emil Sobolčiak

Eva Tomanová
Oľga Beňovičová
Ján Repický
Mária Vykopalová
Magdalena Matejčíková
Mária Kadlecová

Opustili nás

Róbert Mutkovič
Rudolf Kobelár
Anton Michler
Mária Cibulová
Mária Štuchalová
Mária Masárová
Vladimír Sahul
Margita Mihaliková
Jaroslav Olah

Pripravila

Mgr. Viera Lietavová.

časopis obyvateľov Leopoldova

Ročník: 29. Vydáva: Mesto Leopoldov. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Hlohovská cesta 2, 920 41 Leopoldov; IČO: 00312703. Redakčná rada: Juraj Hladký – predseda, Mária Moravčíková, Kristína Bajtalová, Martin Jurčo. Asistentka: Marieta Patajová. Telefón: 033/734 22 07. Fax: 033/734 23 88, casopis@leopoldov.sk. Vychádza šesťkrát ročne. Inzercia v redakcii. Cena výtlačku: 0,33 EUR. (10 Sk) Náklad: 499 ks. Tlač: VM-print Leopoldov. Distribúcia: Rozširuje sieť domácich predajcov. Evidenčné číslo: EV 4016/10, ISSN 1339-4290. Vyšlo: august 2015

Foto: V. Moravčík